

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

Сүхбаатар аймгийн Түвшинширээ сумын Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: СБА-2023/09/НА-СТА-ТТЗ

Цахим хуудас:

www.audit.mn

Баруун-Урт хот

2022 он

Дарга, тэргүүлэх аудитор: М.Нарантуяа

Утас: 70518369 Цахим хаяг: narantuyam@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Г.Даваа

Утас: 70512123 Цахим хаяг: davaag@audit.gov.mn

Аудитор: О.Барчидгүнсэн

Утас: 70512127 Цахим хаяг: barchidgunseno @audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

АГУУЛГА

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ	3
2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ .	5
3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА.....	13
3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа.....	13
3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин	13
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал	13
3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд	14
3.4.1 Мөнгөн хөрөнгө	14
3.4.2 Авлага.....	15
3.4.3 Бараа материал.....	15
3.4.4 Үндсэн хөрөнгө.....	16
3.4.5 Өр төлбөр.....	16
3.4.6 Засгийн газрын хувь оролцоо	17
3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв	17
3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт	18
3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл.....	18
3.5.3 <i>Нэмэлт төсөв</i>	19
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН	19
4.1 Ерөнхий зүйл	19
4.5 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт.....	20
4.6 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал.....	20
4.6.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт	20
4.7 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	21
4.7.1 Завсрын аудитын талаар.....	21
5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ	21
5.1 Зөвлөмж	21
6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ	22

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ЗДТГ	Засаг даргын тамгын газар
ОНХС	Орон нутгийн хөгжлийн сан

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

СҮХБААТАР АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

22000 Баруун-Урт сум, Сүхбаатар аймаг
Утас: 70518396, Факс 70518396
E-mail: Sukhbaatar@audit.gov.mn

СҮХБААТАР АЙМГИЙН
ТҮВШИНШИРЭЭ СУМЫН ЗАСАГ
ДАРГА Я.АНХТУЛГА ТАНАА

2023.03.24 № 173

танай _____ - ны № _____ -т

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.3-д заасны дагуу Сүхбаатар аймгийн Түвшинширээ сумын Засаг даргын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Сүхбаатар аймгийн Түвшинширээ сумын Засаг даргын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Төсвийн тухай хуулийн нэмэлт, өөрчлөлт орсны дагуу үл хөдлөх хөрөнгийн албан татвар, газрын төлбөр, цалин хөдөлмөрийн хөлс, шагнал урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөрийн эрхлэлтийн орлогод ногдуулсан ХХОАТ-ыг сумын төсөвт төвлөрүүлдэг болсон байна.

Аудитын гол асуудал

Төсвийн шинэчлэлийн хүрээнд Ерөнхий боловсролын сургууль, Хүүхдийн цэцэрлэг, Соёлын төв, Эрүүл мэндийн төвийн бүтцийн өөрчлөлтөөр улсын төсөвт шилжүүлж дээд шатын төсөв захирагч нарт санхүүгийн тайланг нэгтгэсэн байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Сүхбаатар аймгийн Түвшинширээ сумын Засаг даргын 2022 гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд нийт 15 зорилт, 62 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж гүйцэтгэлээр 87.1 хувийн биелэлттэй хэрэгжүүлсэн байна.

D:/Bichig hereg/2023/A4 toot

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР *Нарантуяа М.НАРАНТУЯА*

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ**2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан**

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	778,794,981.56	522,076,807.59
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	264,447,459.86	247,671,184.08
31200	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	264,447,459.86	247,671,184.08
31210	Төгрөг	264,447,459.86	247,671,184.08
31211	Төрийн сангийн харилцах	242,979,442.32	246,882,019.31
31213	Арилжааны банк дахь харилцах	18,314,816.18	789,164.77
31215	Нэмэлт санхүүжилтийн харилцах	3,153,201.36	0
33	АВЛАГА	281,654,728.33	202,209,670.52
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	1,107,463.33	0
33200	Төлбөртэй үйлчилгээний авлага	34,718,700.00	0
33400	Зээлийн хүүгийн авлага	13,193,994.00	12,731,195.20
33401	Дансны авлага /ТӨҮГ/	0	6,198,250.06
33402	Татвар, НДШ-ын авлага /ТӨҮГ/	276,300.00	2,850,227.46
33500	Бусад авлага	232,358,271.00	180,429,997.80
33510	Байгууллагаас авах авлага	13,363,640.00	0
33520	Хувь хүмүүсээс авах авлага	218,994,631.00	180,429,997.80
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	232,692,793.37	72,195,952.99
35100	Түүхий эд материал	38,282,367.77	26,225,541.99
35110	Тусгай зориулалттай материал	14,060,623.72	0
35130	Эм боох материал	24,221,744.05	26,225,541.99
35400	Хангамжийн материал	179,249,425.60	21,780,411.00
35410	Бичиг хэргийн материал	10,297,691.00	4,717,546.00
35420	Аж ахуйн материал	138,217,719.87	9,253,695.00
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	4,511,500.00	2,000,000.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	3,856,557.23	351,780.00
35460	Хүнсний материал	5,660,847.00	0
35470	Бусад хангамжийн материал	16,705,110.50	5,457,390.00
35600	Мал амьтад	15,161,000.00	24,190,000.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	6,787,998,616.23	1,217,317,663.01
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	6,787,998,616.23	1,217,317,663.01
39200	Биет хөрөнгө	6,694,444,616.23	1,155,212,204.65
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	5,867,678,979.03	479,282,514.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-360,185,510.75	-109,400,241.07
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	440,414,496.00	456,454,496.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-247,632,238.84	-234,479,257.66
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	666,340,727.25	167,868,190.88
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-433,712,119.22	-139,010,959.71
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	203,188,470.69	18,632,064.77
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-137,833,983.27	-14,100,930.20
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	1,057,935,994.00	954,167,751.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-408,979,058.84	-424,201,423.36
39217	Ном	47,228,860.18	0
39300	Биет бус хөрөнгө	93,554,000.00	62,105,458.36
39301	Програм хангамж	1,520,000.00	4,160,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-1,520,000.00	-648,541.64
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	93,954,000.00	58,994,000.00
39304	Хуримтлагдсан элэгдэл	-400,000.00	-400,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III-I+II	7,566,793,597.79	1,739,394,470.60
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	10,854,154.33	0
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	10,854,154.33	0

41300	Өглөг	10,854,154.33	0
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	4,056,124.03	0
41360	Бусад өглөг	6,798,030.30	0
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	4,137,950.30	0
41362	Хувь хүмүүст төлөх өглөг	2,660,080.00	0
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	7,555,939,443.46	1,739,394,470.60
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	7,555,939,443.46	1,739,394,470.60
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал	2,107,645,906.81	355,537,918.19
511002	Орон нутгийн төсвийн оруулсан хөрөнгө	2,107,645,906.81	355,537,918.19
51200	Хуримтлагдсан үр дүн	4,826,783,548.41	1,282,214,713.97
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	3,011,141,703.60	7,065,318,119.29
51220	Тайлант үеийн үр дүн	1,815,641,844.81	-5,783,103,405.32
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	621,509,988.24	101,641,838.44
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	7,566,793,597.79	1,739,394,470.60

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	6,096,309,823.74	1,908,747,301.09
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	225,856,176.14	373,159,567.09
110	Орлогын албан татвар	65,813,993.14	225,034,055.74
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	65,813,993.14	225,034,055.74
110001	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрх	0	192,266,602.20
110002	Үйл ажиллагааны орлого	28,505,888.50	1,857,797.96
110003	Хөрөнгийн орлого	23,461,855.64	22,289,817.58
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого	4,375,880.00	1,652,000.00
110008	Шууд бус орлого	9,470,369.00	6,967,838.00
113	Хөрөнгийн албан татвар	98,008,800.00	80,183,152.35
113001	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	0	4,533,052.35
113002	Бууны албан татвар	1,384,000.00	1,590,000.00
113004	Малд ногдуулах албан татвар	96,624,800.00	74,060,100.00
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	62,033,383.00	67,942,359.00
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	6,043,300.00	3,869,770.00
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	651,600.00	1,227,370.00
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	1,550,000.00	0
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	3,841,700.00	2,642,400.00
1181	Газрын төлбөр	845,283.00	607,549.00
118101	Газрын төлбөр	845,283.00	607,549.00
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	55,144,800.00	63,465,040.00
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	54,604,800.00	63,435,040.00
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	540,000.00	30,000.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	2,179,950,224.69	455,316,574.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	2,179,950,224.69	455,316,574.00
120003	Торгуулийн орлого	9,897,499.00	9,090,000.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	11,078,418.38	2,911,000.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,397,000.00	50,000.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	3,646,500.00	685,000.00
1200046	Зээлийн хүүгийн орлого	6,034,918.38	2,176,000.00
120009	Бусад орлого	25,000,000.00	20,000,000.00
120010	Борлуулалтын орлого (Цэвэр) /ТӨҮГ/	275,470,800.00	134,988,000.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	1,788,624,556.07	218,772,574.00
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	69,878,951.24	69,555,000.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	3,690,503,422.91	1,080,271,160.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,830,297,100.00	341,460,900.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,667,990,400.00	0
131008	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	162,306,700.00	341,460,900.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	372,467,900.00	116,030,660.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	1,020,000.00	0
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	97,621,008.00	0

131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	2,971,006.00	100,699,200.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	270,855,886.00	15,331,460.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	1,431,715,692.91	622,779,600.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	884,158,000.00	223,579,100.00
132003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг /орон нутгийн төсөвт байгууллага улсад төвлөрүүлэх орлого/	8,125,892.91	0
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	539,431,800.00	399,200,500.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	56,022,730.00	0
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	56,022,730.00	0
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	4,040,306,495.93	1,291,860,496.02
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	4,040,306,495.93	1,291,860,496.02
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	3,197,798,140.95	1,225,235,904.82
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,755,302,491.62	419,764,816.41
210101	Үндсэн цалин	1,191,536,986.43	315,958,487.63
210102	Нэмэгдэл	398,378,123.27	71,197,659.41
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	6,299,872.00	6,856,662.67
210104	Урамшуулал	117,866,183.19	22,672,851.67
210105	Гэрээт ажлын хөлс	41,221,326.73	3,079,155.03
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	232,891,563.59	53,121,659.29
210201	Тэтгэврийн даатгал	168,497,263.59	36,092,159.29
210202	Тэтгэмжийн даатгал	15,275,200.00	4,221,600.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	13,817,000.00	3,426,000.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	3,209,500.00	1,079,845.74
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	32,092,600.00	8,302,054.26
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	175,690,768.34	200,592,177.72
210301	Гэрэл, цахилгаан	28,920,462.27	44,456,585.32
210302	Түлш, халаалт	116,244,246.07	117,279,632.40
210303	Цэвэр, бохир ус	30,526,060.00	38,855,960.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	89,419,700.00	56,614,645.60
210401	Бичиг хэрэг	13,230,961.00	4,418,100.00
210402	Тээвэр, шатахуун	49,301,054.00	45,392,255.60
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	5,834,850.00	2,690,290.00
210404	Ном, хэвлэл	2,505,500.00	0
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	1,133,300.00	1,202,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	7,773,015.00	2,912,000.00
210408	Бараа материал акталсны зардал	9,641,020.00	0
2105	Нормативт зардал	228,547,300.35	3,325,000.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	148,022,652.35	0
210502	Хоол, хүнс	76,230,348.00	0
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	4,294,300.00	3,325,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	31,732,660.00	48,921,896.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	4,820,000.00	22,007,396.00
210602	Тавилга	0	50,000.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	346,700.00	330,000.00
210604	Урсгал засвар	26,565,960.00	26,534,500.00
2107	Томилолт, зочны зардал	7,299,800.00	6,940,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	7,299,800.00	6,940,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	73,398,055.60	115,274,965.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	42,328,769.60	50,663,512.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	416,836.00	308,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	54,450.00	610,575.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	274,950.00	0
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	0	95,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	250,000.00	11,198,500.00
210807	Газрын төлбөр	0	572,378.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	364,450.00	50,000.00
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	464,400.00	44,000.00
210810	Борлуулалт, маркетингийн зардал /ТӨҮГ/	7,775,800.00	19,500,000.00
210811	Ерөнхий ба удирдлагын зардал /ТӨҮГ/	21,388,400.00	32,083,000.00

210814	Орлогын татварын зардал /ТӨҮГ/	80,000.00	150,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	603,515,801.45	320,680,744.80
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	321,187,078.07	193,856,005.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	8,561,350.00	4,237,100.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	273,767,373.38	122,587,639.80
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	842,508,354.98	66,624,591.20
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	94,582,427.00	64,128,172.00
213203	Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж	6,235,355.00	6,087,672.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	18,170,572.00	38,298,200.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	34,084,400.00	0
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	5,878,600.00	16,912,300.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	30,213,500.00	2,830,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	737,410,570.94	2,496,419.20
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	704,777,800.00	0
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	32,632,770.94	2,496,419.20
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	10,515,357.04	0
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	10,515,357.04	0
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)	2,056,003,327.81	616,886,805.07
V	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	240,361,483.00	6,399,990,210.39
225010	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал - Үндсэн хөрөнгө	240,361,483.00	6,205,173,636.42
225011	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал - Бараа материал	0	194,816,573.97
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	1,815,641,844.81	5,783,103,405.32

2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
1	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	2,107,645,906.81	621,509,988.24	3,001,063,703.60	5,730,219,598.65
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0	0	10,078,000.00	10,078,000.00
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	2,107,645,906.81	621,509,988.24	3,011,141,703.60	5,740,297,598.65
9	Тайлант үеийн үр дүн	0	0	1,815,641,844.81	1,815,641,844.81
10	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	2,107,645,906.81	621,509,988.24	4,826,783,548.41	7,555,939,443.46
11	2022 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	2,107,645,906.81	621,509,988.24	4,826,783,548.41	7,555,939,443.46
12	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-1,752,107,988.62	-519,778,451.60	-3,705,849,890.51	-5,977,736,330.73
13	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	355,537,918.19	101,731,536.64	1,120,933,657.90	1,578,203,112.73
14	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	0	-89,698.20	0	-89,698.20
19	Тайлант үеийн үр дүн	0	0	-5,783,103,405.32	-5,783,103,405.32
20	2022 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл	355,537,918.19	101,641,838.44	1,282,214,713.97	1,739,394,470.60

2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	4,308,504,308.34	1,765,889,910.11
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	225,856,176.14	373,159,567.09
110	Орлогын албан татвар	65,813,993.14	225,034,055.74
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	65,813,993.14	225,034,055.74
110001	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрх	0	192,266,602.20
110002	Үйл ажиллагааны орлого	28,505,888.50	1,857,797.96
110003	Хөрөнгийн орлого	23,461,855.64	22,289,817.58
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого	4,375,880.00	1,652,000.00
110008	Шууд бус орлого	9,470,369.00	6,967,838.00
113	Хөрөнгийн албан татвар	98,008,800.00	80,183,152.35
113001	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	0	4,533,052.35
113002	Бууны албан татвар	1,384,000.00	1,590,000.00

113004	Малд ногдуулах албан татвар	96,624,800.00	74,060,100.00
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	62,033,383.00	67,942,359.00
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	6,043,300.00	3,869,770.00
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	651,600.00	1,227,370.00
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	1,550,000.00	0
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	3,841,700.00	2,642,400.00
1181	Газрын төлбөр	845,283.00	607,549.00
118101	Газрын төлбөр	845,283.00	607,549.00
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	55,144,800.00	63,465,040.00
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	54,604,800.00	63,435,040.00
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	540,000.00	30,000.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	416,934,518.29	312,459,183.02
120	Нийтлэг татварын бус орлого	416,934,518.29	312,459,183.02
120003	Торгуулийн орлого	9,897,499.00	9,090,000.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	79,019,194.00	52,016,432.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	75,372,694.00	41,203,432.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	3,646,500.00	10,813,000.00
120009	Бусад орлого	25,000,000.00	20,000,000.00
120013	Бараа борлуулсан, үйлчилгээ үзүүлсний орлого /ТӨҮГ/	303,017,825.29	231,352,751.02
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	3,665,713,613.91	1,080,271,160.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,830,297,100.00	341,460,900.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,667,990,400.00	0
131008	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	162,306,700.00	341,460,900.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	379,136,711.00	116,030,660.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	1,020,000.00	0
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	104,289,819.00	0
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	2,971,006.00	100,699,200.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	270,855,886.00	15,331,460.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	1,431,715,692.91	622,779,600.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	884,158,000.00	223,579,100.00
132003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг /орон нутгийн төсөвт байгууллага улсад төвлөрүүлэх орлого/	8,125,892.91	0
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	539,431,800.00	399,200,500.00
1330	Төсвийн захирагчдаас	3,260,080.00	0
133002	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	3,260,080.00	0
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	21,304,030.00	0
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	21,304,030.00	0
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	3,765,969,834.31	1,244,358,436.89
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	3,765,969,834.31	1,244,358,436.89
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,919,996,754.33	1,173,393,123.12
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,769,045,327.59	445,817,932.37
210101	Үндсэн цалин	1,188,322,691.62	313,373,924.30
210102	Нэмэгдэл	397,947,439.05	73,528,152.69
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	6,299,872.00	4,565,989.39
210104	Урамшуулал	117,866,183.19	24,018,610.96
210105	Гэрээт ажлын хөлс	41,029,741.73	3,079,155.03
210106	Ажилагчдад төлсөн /ТӨҮГ/	17,579,400.00	27,252,100.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	235,565,163.59	56,902,600.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	168,497,263.59	36,183,500.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	15,275,200.00	4,221,600.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	13,817,000.00	3,415,700.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	3,209,500.00	896,460.71
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	32,092,600.00	8,495,739.29

210206	Нийгмийн даатгалын байгууллагад төлсөн /ТӨҮГ/	2,673,600.00	3,689,600.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	182,088,303.27	216,875,140.32
210301	Гэрэл, цахилгаан	28,920,462.27	44,456,585.32
210302	Түлш, халаалт	115,797,789.00	121,810,495.00
210303	Цэвэр, бохир ус	31,508,452.00	38,172,260.00
210305	Ашиглалтын зардалд төлсөн /ТӨҮГ/	5,861,600.00	12,435,800.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	328,131,058.88	237,428,052.43
210401	Бичиг хэрэг	12,844,341.00	3,103,300.00
210402	Тээвэр, шатахуун	40,836,571.00	24,905,860.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	5,601,470.00	2,690,290.00
210404	Ном, хэвлэл	2,619,500.00	0
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	983,300.00	739,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	7,999,100.00	1,980,000.00
210409	Түлш шатахуун, тээврийн хөлс, сэлбэг хэрэгсэлд төлсөн мөнгө /ТӨҮГ/	2,050,000.00	7,200,000.00
210410	Бараа материал худалдан авахад төлсөн /ТӨҮГ/	255,196,776.88	196,809,602.43
2105	Нормативт зардал	212,634,714.00	750,000.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	123,893,659.00	0
210502	Хоол, хүнс	80,239,355.00	0
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	8,501,700.00	750,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	39,925,260.00	50,162,100.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	7,833,600.00	23,212,600.00
210602	Тавилга	660,000.00	0
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	346,700.00	415,000.00
210604	Урсгал засвар	31,084,960.00	26,534,500.00
2107	Томилолт, зочны зардал	7,299,800.00	6,940,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	7,299,800.00	6,940,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	49,281,625.00	89,135,536.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	46,899,989.00	74,580,451.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	416,836.00	308,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	54,450.00	610,575.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	274,950.00	0
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	0	95,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	250,000.00	11,378,500.00
210807	Газрын төлбөр	0	577,710.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	0	50,000.00
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	0	44,000.00
210816	Татварын байгууллагад төлсөн /ТӨҮГ/	1,385,400.00	1,491,300.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	96,025,502.00	69,381,762.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	86,278,852.00	63,775,862.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	9,746,650.00	5,605,900.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	845,973,079.98	70,965,313.77
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	94,787,072.00	65,018,172.00
213203	Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж	6,193,400.00	6,122,672.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	24,049,172.00	39,153,200.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	34,331,000.00	0
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	0	16,912,300.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	30,213,500.00	2,830,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	740,670,650.94	2,496,419.20
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	704,777,800.00	0
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	32,632,770.94	2,496,419.20
213405	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	3,260,080.00	0
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	10,515,357.04	3,450,722.57
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	10,515,357.04	0
213505	Төсвийн ерөнхийлөн захирагч хооронд хийсэн санхүүжилт	0	3,450,722.57
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	542,534,474.03	521,531,473.22
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	383,371,683.00	538,307,749.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	383,371,683.00	538,307,749.00

2200	Дотоод эх үүсвэрээр	383,371,683.00	538,307,749.00
220001	Барилга байгууламж	0	33,226,987.00
222001	Тоног төхөөрөмж	0	31,000,000.00
223001	Бусад хөрөнгө	245,361,483.00	391,378,762.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	138,010,200.00	82,702,000.00
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	-383,371,683.00	-538,307,749.00
VII	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ДҮН	-70,200,000.00	0
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	70,200,000.00	0
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	70,200,000.00	0
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)	88,962,791.03	-16,776,275.78
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	175,484,668.83	264,447,459.86
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	264,447,459.86	247,671,184.08

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,750,939,900.00	1,408,594,621.69
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,050,948,800.00	952,988,872.69
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	985,901,400.00	887,970,700.69
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	438,984,300.00	418,565,832.37
210101	Үндсэн цалин	319,778,400.00	313,373,924.30
210102	Нэмэгдэл	78,493,100.00	73,528,152.69
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	5,950,000.00	4,565,989.39
210104	Урамшуулал	23,570,100.00	24,018,610.96
210105	Гэрээт ажлын хөлс	11,192,700.00	3,079,155.03
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	53,260,500.00	53,213,000.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	36,183,500.00	36,183,500.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	4,269,100.00	4,221,600.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,415,700.00	3,415,700.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	853,700.00	896,460.71
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	8,538,500.00	8,495,739.29
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	246,576,000.00	199,754,580.32
210301	Гэрэл, цахилгаан	37,796,400.00	44,456,585.32
210302	Түлш, халаалт	151,800,000.00	121,810,495.00
210303	Цэвэр, бохир ус	56,979,600.00	33,487,500.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	26,587,300.00	26,556,970.00
210401	Бичиг хэрэг	2,858,300.00	2,858,300.00
210402	Тээвэр, шатахуун	18,350,000.00	18,349,380.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,660,000.00	2,630,290.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	739,000.00	739,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,980,000.00	1,980,000.00
2105	Нормативт зардал	750,000.00	750,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	750,000.00	750,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	76,850,000.00	61,019,100.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	34,935,000.00	34,069,600.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	415,000.00	415,000.00
210604	Урсгал засвар	41,500,000.00	26,534,500.00
2107	Томилолт, зочны зардал	7,000,000.00	6,940,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	7,000,000.00	6,940,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	97,287,400.00	89,779,236.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	80,109,500.00	74,720,451.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	540,000.00	308,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	765,000.00	610,575.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	84,000.00	0

210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	95,000.00	95,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	14,176,000.00	13,373,500.00
210807	Газрын төлбөр	1,407,000.00	577,710.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	50,000.00	50,000.00
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	60,900.00	44,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	38,605,900.00	31,391,982.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	33,000,000.00	25,786,082.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	5,605,900.00	5,605,900.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	65,047,400.00	65,018,172.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	65,047,400.00	65,018,172.00
213203	Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж	6,123,000.00	6,122,672.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	39,153,200.00	39,153,200.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	16,912,300.00	16,912,300.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	2,858,900.00	2,830,000.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	599,991,100.00	455,605,749.00
220001	Барилга байгууламж	45,000,000.00	33,226,987.00
222001	Тоног төхөөрөмж	31,000,000.00	31,000,000.00
223001	Бусад хөрөнгө	523,991,100.00	391,378,762.00
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	100,000,000.00	0
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	100,000,000.00	0
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	1,750,939,900.00	1,493,513,004.69
31	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	393,540,600.00	341,460,900.00
310004	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	393,540,600.00	341,460,900.00
32	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,203,098,700.00	1,100,035,672.69
320001	Орон нутгийн төсвөөс	1,203,098,700.00	1,100,035,672.69
35	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	154,300,600.00	52,016,432.00
350001	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	56,900,700.00	41,203,432.00
350002	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	15,128,000.00	10,813,000.00
350003	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	82,271,900.00	0
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0	82,569,414.01
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0	167,190,275.80
6	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	133	133
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	5	5
610001	Төсвийн байгууллага	5	5
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	64	64
620001	Удирдах ажилтан	8	8
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	16	16
620003	Үйлчлэх ажилтан	37	37
620004	Гэрээт ажилтан	3	3
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	64	64
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	9	9
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТУ)	44	44
650010	Гэрээт ажилтан	3	3
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	8	8

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	ТЗ цэвэр дүн
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	118,883,861.36
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	118,883,861.36
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	115,685,940.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	4,684,760.00
210303	Цэвэр, бохир ус	4,684,760.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	6,861,480.00
210401	Бичиг хэрэг	245,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	6,556,480.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	60,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	610,000.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	610,000.00

2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	103,529,700.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	103,529,700.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	3,197,921.36
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	3,197,921.36
213303	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	3,153,201.36
213405	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	44,720.00
I	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	115,730,660.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	115,730,660.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	100,399,200.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	15,331,460.00
III	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)	-3,153,201.36
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	3,153,201.36

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Сүхбаатар аймгийн Түвшинширээ сум нь “Төрийн үйлчилгээг иргэдэд нээлттэй ил, тод, шуурхай байдлаар хүргэж, сумын нийгэм, эдийн засгийн өсөлтийг нэмэгдүүлэх замаар орон нутгийн хөгжлийн асуудлыг иргэд олон нийтийн оролцоонд тулгуурлан шийдвэрлэж хэрэгжүүлэхэд оршино” эрхэм зорилгын хүрээнд сумын нийгэм эдийн засгийн чадавхыг дээшлүүлэхэд чиглэсэн оновчтой бодлого, нийгмийн салбарын хөгжлийг ахиулахад дэмжлэг үзүүлэх зорилго, үндсэн чиг үүргийг хэрэгжүүлж байна.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд өөрчлөлт ороогүй байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж буй дотоод хяналтаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах шаардлагагүй гэж үзсэн.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Сүхбаатар аймгийн Түвшинширээ сумын Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккрузал сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Сүхбаатар аймгийн Түвшинширээ сумын Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаалаар баталсан “Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн болон Засгийн газрын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, тодруулга бэлтгэх журам”-ын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тайлант хугацаанд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогод өөрчлөлт ороогүй байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 5,827.4 сая төгрөгөөр буюу 29.8 хувиар буурсан байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

Үзүүлэлт Б	Эхний үлдэгдэл 1	Эцсийн үлдэгдэл 2	/сая төгрөгөөр/ Өөрчлөлт 3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	264.4	247.6	-16.8
Авлага	281.6	202.2	-79.4
Бараа материал	232.6	72.1	-160.5
Үндсэн хөрөнгө	6,787.9	1,217.3	-5,570.6
Нийт хөрөнгө	7,566.7	1,739.3	-5,827.4
Өр төлбөр	10.8	0	10.8
Засгийн газрын хувь оролцоо /Эздийн өмч/	7,555.9	1,739.3	-5,816.6
Өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	7,566.7	1,739.3	-5,827.4

Дээрх хүснэгтээс харахад мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл, авлага, бараа материал, үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл буурсан байна. Үүнд:

- Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл өмнөх оноос 16.8 сая төгрөгөөр буурсан нь ОНХС-ийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан ажил хийгдээгүй, хоршоо хөгжүүлэх сангийн зээл, зээлийн хүүгийн эргэн төлөлт байна.
- Авлагын дансны үлдэгдэл өмнөх оноос 79.4 сая төгрөгөөр буурсан нь Ерөнхий боловсролын сургууль, хүүхдийн цэцэрлэг, Соёлын төв, Эрүүл мэндийн төвийн бараа материал бүтцийн өөрчлөлтөөр улсын төсөвт шилжүүлсэн, мөн хоршоо хөгжүүлэх сангийн зээлийн авлагын үлдэгдэл 39.0 сая төгрөгөөр буурсан нь нөлөөлсөн байна.
- Бараа материалын дансны үлдэгдэл буурахад Ерөнхий боловсролын сургууль, хүүхдийн цэцэрлэг, Соёлын төв, Эрүүл мэндийн төвийн үндсэн хөрөнгийг бүтцийн өөрчлөлтөөр улсын төсөвт шилжүүлж, дээд шатын төсөв захирагч нарт санхүүгийн тайланг нэгтгэж байгаа нь нөлөөлсөн байна.
- Үндсэн хөрөнгийн дансны үлдэгдэл буурахад Ерөнхий боловсролын сургууль, хүүхдийн цэцэрлэг, Соёлын төв, Эрүүл мэндийн төвийн үндсэн хөрөнгийг бүтцийн өөрчлөлтөөр улсын төсөвт шилжүүлж, дээд шатын төсөв захирагч нарт санхүүгийн тайланг нэгтгэж байгаа нь нөлөөлсөн байна.

3.4.1 Мөнгөн хөрөнгө

Мөнгөн хөрөнгийн дансны эцсийн үлдэгдэл 247.6 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 16.8 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 2. Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	/сая төгрөгөөр/ Өсөлт (+), Бууралт (-)

Төрийн сангийн харилцах	242.9	246.8	3.9
Арилжааны банк дахь харилцах	18.3	0.78	-17.6
Нэмэлт санхүүжилтийн харилцах	3.1	0	-3.1
Дүн	264.4	247.6	-16.8

Эх сурвалж: Сүхбаатар аймгийн Түвшинширээ сумын Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл 247.6 сая төгрөгийн 246.6 сая төгрөг нь төрийн сангийн харилцах дансанд, 0.8 сая төгрөг нь эргэлтийн эмийн сангийн харилцах дансанд байршиж байна.

Мөнгөн хөрөнгийн харилцах дансны үлдэгдлийн 84.3 сая төгрөг буюу 34.0 хувийг хоршоо хөгжүүлэх сангийн зээлийн эргэн төлөлт, хүүгийн орлого, 82.8 сая төгрөг буюу 33.4 хувийг ОНХС-ийн төсөл арга хэмжээний санхүүжилт, 79.6 сая төгрөг буюу 32.1 хувь төрийн сангийн харилцахын оны эхний зарцуулагдаагүй үлдэгдэл тус тус эзэлж байна.

Аудитын илрүүлэлт

- Байгууллага нь нийт 15 аж ахуйн нэгж байгууллага болон иргэдтэй холбоотой 21.5 сая төгрөгийн худалдан авалтыг татварын цахим системд бүртгээгүй, и-баримтаар нотлогдохгүй байна./ЗДТГ/

3.4.2 Авлага

Авлага дансны эцсийн үлдэгдэл 202.0 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 79.4 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 3. Авлагын үлдэгдэл

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	/сая төгрөгөөр/
			Өсөлт (+), Бууралт (-)
Ажиллагчтай холбогдсон авлага	1.1	0.00	-1.1
Төлбөртэй үйлчилгээний авлага	34.7	0.00	-34.7
Татаас, санхүүжилтийн авлага	13.1	12.7	-0.4
Дансны авлага /ТӨҮГ/	0.00	6.1	6.1
Татвар, НДШ-ийн авлага /ТӨҮГ/	0.27	2.8	2.53
Байгууллагаас авах авлага	13.3	0.00	-13.3
Хувь хүмүүсээс авах авлага	218.9	180.4	-38.5
Дүн	281.37	202.0	-79.4

Эх сурвалж: Сүхбаатар аймгийн Түвшинширээ сумын Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Авлагын үлдэгдэлд хоршоо хөгжүүлэх сангаас олгосон зээл, зээлийн хүүгийн авлага 193.1 сая, эмийн эргэлтийн сан 9.0 сая төгрөг байна.

3.4.3 Бараа материал

Бараа материалын дансны эцсийн үлдэгдэл 72.2 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 160.3 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 5. Бараа материалын үлдэгдэл

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	/сая төгрөгөөр/
			Өсөлт (+), Бууралт (-)
Тусгай зориулалттай материал	14	-	-14
Эм боох материал	24.2	26.2	2
Бичиг хэргийн материал	10.2	4.7	-5.5
Аж ахуйн материал	138.2	9.2	-129
Сэлбэг хэрэгсэл	4.5	2	-2.5
Түлш, шатах тослох материал	3.8	0.3	-3.5
Хүнсний материал	5.6	-	-5.6
Бусад хангамжийн материал	16.7	5.4	-11.3
Мал амьтад	15.1	24.1	-9

Дүн	232.5	72.2	-160.3
------------	--------------	-------------	---------------

Эх сурвалж: Сүхбаатар аймгийн Түвшинширээ сумын Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Бараа материалын дансны 72.2 сая төгрөгийн үлдэгдлийн 43.9 хувийг эм боох материал эзэлж байгаа бөгөөд тусгай зориулалтын, мал амьтад, эм боох материалын үлдэгдэл гол нөлөөлж байна. Мөн бараа материалын үлдэгдлийн 59.2 хувийг Засаг даргын Тамгын газар, 4.9 хувийг иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурал, 35.9 хувийг эмийн эргэлтийн сан зэрэг байгууллагууд эзэлж байна.

3.4.4 Үндсэн хөрөнгө

Үндсэн хөрөнгийн дансны эцсийн үлдэгдэл цэвэр дүнгээр 2,139.1 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 6,238.0 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 7. Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	/сая төгрөгөөр/
			Өсөлт (+), Бууралт (-)
Барилга, байгууламж, орон сууц	5,867.6	479.2	5,388.4
Авто-тээврийн хэрэгсэл	440.4	456.4	16.0
Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	666.3	167.8	-498.5
Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	203.1	18.6	-184.5
Бусад үндсэн хөрөнгө	1,057.9	954.1	-103.8
Ном	47.2	0.00	-47.2
Программ хангамж	1.5	4.1	2.6
Бусад биет бус хөрөнгө	93.9	58.9	-35.0
Дүн	8,377.9	2,139.1	-6,238.0

Эх сурвалж: Сүхбаатар аймгийн Түвшинширээ сумын Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Тайлант онд үндсэн хөрөнгө төсвийн хөрөнгөөр бэлтгэсэн 82.7 сая, үнэ төлбөргүй 18.7 сая, нийт 301.4 сая төгрөгөөр нэмэгдэж, Ерөнхий боловсролын сургууль, хүүхдийн цэцэрлэг, Соёлын төв, Эрүүл мэндийн төвийн үндсэн хөрөнгийг бүтцийн өөрчлөлтөөр улсын төсөв буюу дээд шатын төсөв захирагчид шилжүүлсэн 6,504.4 сая, акталж данснаас хассан 35.7 сая, нийт 6,540.1 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Аудитын илрүүлэлт

- ОНХС-ийн хөрөнгөөр 6 төсөл арга хэмжээний ажлыг зураг төсөлгүй гүйцэтгэсэн. Одоо хэрэгжиж байгаа болон цаашид хэрэгжих зам, барилгын ажил гүйцэтгэсэн, төсөл, арга хэмжээнүүд магадлалаар баталгаажсан зураг төсөлгүй, техник технологийн хяналтын болон захиалагч, зохиогчийн хяналтын гэрээ байгуулаагүй, гэрээ байгуулсан боловч хяналтыг хэрэгжүүлээгүй тохиолдолд зөрчлийг арилгах хүртэлх хугацаанд барилгын ажлын санхүүжилтийн гүйцэтгэлийг баталгаажуулахгүй, санхүүжилт олгохгүй байх/ОНХС/

3.4.5 Өр төлбөр

Нийт өр төлбөрийн дансны эцсийн үлдэгдэл өмнөх оноос 10.7 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 8. Нийт өр төлбөрийн үлдэгдэл

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	/сая төгрөгөөр/
			Өсөлт (+), Бууралт (-)
Ажилчидтай холбогдсон өглөг	4.0	0.00	-4.0
Байгууллагад төлөх өглөг	4.1	0.00	-4.1
Хувь хүмүүст төлөх өглөг	2.6	0.00	-2.6
Дүн	10.7	0.0	-10.7

Эх сурвалж: Сүхбаатар аймгийн Түвшинширээ сумын Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

3.4.6 Засгийн газрын хувь оролцоо

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны эцсийн үлдэгдэл 1,739.3 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 5,816.5 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 9. Засгийн газрын хувь оролцоо

/ сая төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	2,107.6	355.5	-1,752.1
Хуримтлагдсан үр дүн	4,826.7	1,282.2	-3,544.5
Өмнөх үеийн үр дүн	3,011.1	7,065.3	-4,054.5
Тайлант үеийн үр дүн	1,815.6	-5,873.1	-4,057.5
Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	621.5	101.6	-519.9
Дүн	7,555.8	1,739.3	5,816.5

Эх сурвалж: Сүхбаатар аймгийн Түвшинширээ сумын Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Цэвэр хөрөнгийн дүн 355.5 сая төгрөг болж 1,752.1 сая төгрөгөөр буурсан нь тайлант онд Ерөнхий боловсролын сургууль, Хүүхдийн цэцэрлэг, Соёлын төв, Эрүүл мэндийн төвийн байгууллагууд бүтцийн өөрчлөлтөөр улсын төсвийн буюу дээд шатын төсөв захирагч нарт санхүүгийн тайланг нэгтгэж байгаагаас засгийн газрын оруулсан капитал 1,752.1 сая, хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү 519.9 сая, хуримтлагдсан үр дүн 3,705.8 сая нийт 5,977.8 сая төгрөгийн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын залруулга хийж, тайлант үед 5,816.5 сая төгрөгийн үр дүнгүй ажилласан нь нөлөөлсөн байна.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

Сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2022 оны 5 дугаар сарын 30-ны өдрийн 04 дугаар тогтоолд зааснаар сумын төсвийн татварын орлого 294.4 сая төгрөг, татварын бус орлого 68.6 сая нийт 363.0 сая төгрөгөөр баталж, гүйцэтгэлээр татварын орлого 373.1 сая, татварын бус орлого 29.1 сая нийт 402.2 сая төгрөгийн орлогыг бүрдүүлж, орлогын гүйцэтгэл 110.8 хувиар давсан байна.

Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Өссөн /Буурсан/
НИЙТ ОРЛОГО	362.9	402.2	39.3
ТАТВАРЫН ОРЛОГО	294.3	373.1	78.8
Хувь хүний орлогын албан татвар	175.0	175.0	0
Үйл ажиллагааны орлого	30.0	30.08	0.08
Хөрөнгийн орлого	20.0	22.2	2.2
Шууд бус орлого	2.1	6.9	4.8
Хөрөнгийн албан татвар	104.8	80.1	-24.7
Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	3.5	4.53	1.03
Бууны албан татвар	1.3	1.5	0.2
Малд ногдуулах албан татвар	100.0	74.0	-26
Бусад татвар (төлбөр, хураамж)	14.5	67.9	53.4
Бусал нийтлэг төлбөр, хураамж	5.5	3.8	-1.7
Улсын тэмдэгтийн хураамж	1.0	1.2	0.2
Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	4.0	2.6	-1.4
Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	0.5	0.0	-0.5
Газрын төлбөр	3.5	0.6	-2.9
Газрын төлбөр	3.5	0.6	-2.9
Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	5.5	63.4	57.9

Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	5.0	63.4	58.4
Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	0.5	0.03	-0.47
ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	68.6	29.09	39.51
Хүү, торгуулийн орлого	6.0	9.09	3.09
Бусад орлого	62.6	20.0	-42.6

Орон нутгийн татварын болон татварын бус орлого төлөвлөснөөс 39.3 сая төгрөгөөр давсан нь төлөвлөгдөөгүй ан амьтны нөөц ашигласны төлбөрийн орлого орсон нь нөлөөлсөн байна.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг 1,176.7 сая төгрөг, нийт зардлыг 1,176.7 сая төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Тус сумын 2022 оны нэгтгэсэн төсвийг тайлант оны давсан орлого болон Төрийн үйлчилгээний албан хаагчдын ТҮ1-4 хоорондох цалинг улсын төсөвт шилжүүлсэнтэй холбоотойгоор иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын 2022 оны 05 дугаар сарын 30 өдрийн №04 тогтоолоор нийт зардлыг 1,467.2 сая төгрөгөөр баталсан байна.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд Засаг даргын хэрэгжүүлэх 7 хөтөлбөрт зориулан 1,750.9 сая төгрөгийн төсөв батлагдсанаас 1,050.9 сая төгрөгийг урсгал зардалд, 599.9 сая төгрөгийг хөрөнгийн зардалд, 100.0 сая төгрөгийг хоршоо хөгжүүлэх сангаас олгох зээлд зарцуулахаар батлагджээ.

Гүйцэтгэлээр орон нутгийн төсвөөс 1,100.0 сая, ОНХС-д олгох орлогын шилжүүлэг 338.5 сая, туслах үйл ажиллагааны орлогоос 52.0 сая, урьд оны үлдэгдлээс 81.9 сая нийт 1,408.6 сая төгрөгийн санхүүжилтийг олгосон байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 1,408.6 сая төгрөг буюу 80.4 хувьтай байгаа нь харилцах дансны үлдэгдлийг төсвийн нэгдсэн дансанд төвлөрүүлсэнтэй холбоотой байна.

Хүснэгт 10. Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

		/сая төгрөгөөр/			
№	Хөтөлбөр, арга хэмжээ	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Биелэлт
70105 Орон нутгийн өөрөө удирдах ёсны байгууллага					
1	80101-Үндсэн үйл ажиллагаа	85.1	71.3	13.8	84%
2	80802-Ажил олгогчоос олгох тэтгэмж, урамшуулал	27.6	27.6	0.0	100%
3	81102-Орон нутгийн нөөц хөрөнгө	5.0	5.0	0.0	99%
4	82201-Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх	4.5	4.5	0.0	100%
5	82706-Гоц халдварт өвчний голомтыг арилгах	0.9	0.8	0.1	91%
Дүн		123.1	109.2	13.9	
70106 Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага					
1	80101-Үндсэн үйл ажиллагаа	323.5	317.2	6.2	98%
2	80106- Баг хорооны үндсэн үйл ажиллагаа	66.9	66.6	0.2	100%
3	80103- Гэрээгээр гүйцэтгүүлэх ажил, үйлчилгээ	31.0	30.2	0.8	97%
4	80714-Ахмад настнуудад үзүүлэх хөнгөлөлт	6.1	6.1	0.0	100%
5	80802-Ажил олгогчоос олгох тэтгэмж, урамшуулал	31.3	31.3	0.0	100%
6	81102-Орон нутгийн нөөц хөрөнгө	28.0	25.8	2.2	92%
7	81701-Байгаль орчныг хамгаалах нөхөн сэргээх	5.0	0.7	4.3	14%
8	82706-Гоц халдварт өвчний голомтыг арилгах	3.4	3.3	0.0	100%
9	83201- Ангилагдаагүй бусад зориулалт	62.8	57.5	5.3	92%
Дүн		557.9	538.8	19.1	
71602 Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ					

1	80111-Төрийн өмчийн байгууллагын тогтмол зардал	23.3	18.8	4.5	81%
2	83201-ангилагдаагүй бусад зориулалт арга хэмжээ	5.3	4.5	0.8	85%
Дүн		28.6	23.3	5.3	
71802 ерөнхий боловсрол					
1	80111-Төрийн өмчийн байгууллагын тогтмол зардал	99.1	79.1	19.9	80%
2	80112-нийтлэг үйлчилгээ	52.0	52.0	0.0	100%
Дүн		151.04	131.10	19.93	
71702 соёл урлаг					
1	80111-Төрийн өмчийн байгууллагын тогтмол зардал	30.0	23.1	6.9	76.9%
2	80112-нийтлэг үйлчилгээ	11.8	10.2	1.6	86.3%
3	83201-ангилагдаагүй бусад зориулалт арга хэмжээ	4.5	4.5	0.0	100.0%
Дүн		46.3	37.7	8.5	81.5%
70106-Орон нутгийн хөгжлийн сан					
1	83401-итгэлцүүрээр	327.7	347.0	-19.4	105.91%
2	83402-хайгуулын тусгай зөвшөөрөл	1.5	0.0	1.5	0.00%
3	83403- Ашиглалтын тусгай зөвшөөлийн төлбөр	64.3	0.0	64.3	0.00%
4	83405-малын тоо толгойн албан татвар	100.0	93.0	7.0	93.00%
5	83406-ОНХС-бусад	10.1	10.1	0.0	100.00%
Дүн		503.7	450.2	53.5	89.38%
72101 Жижиг дүнд үйлдвэрлэлийг дэмжих					
2	83111-сум хөгжүүлэх	56.9	41.2	15.7	72.4%
Дүн		56.9	41.2	15.7	72.4%
71801 сургуулийн өмнөх боловсрол					
1	80111-Төрийн өмчийн байгууллагын тогтмол зардал	109.6	79.2	30.40	72.3%
2	80112-нийтлэг үйлчилгээ	22.5	22.5	0.00	100.0%
3	83201-ангилагдаагүй бусад зориулалт арга хэмжээ	11.9	11.9	0.00	100.0%
Дүн		144.0	113.6	30.4	78.9%

3.5.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Дээд шатны төсвийн захирагчаас 100.4 сая, үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого 15.3 сая нийт 115.7 сая төгрөгийн орлогыг бүрдүүлжээ.

Үүнээс байр ашиглалттай холбоотой зардал 4.6 сая, хангамж, бараа материалын зардалд 6.8 сая, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр хураамжийн зардалд 0.6 сая, бараа үйлчилгээний бусад зардалд 103.5 сая нийт 115.7 сая төгрөгийг зарцуулж үлдэгдэл 3.1 сая төгрөгийг төрийн сангийн дансанд төвлөрүүлсэн байна.

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Түвшинширээ сумын санхүүгийн нэгтгэсэн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав. Мөн байгууллагын үйл ажиллагааг сайжруулах орлоготой холбоотой өгсөн зөвлөмжүүдийг тусгасан болно.

Аудитыг 2023 оны 3 дугаар сарын 15 -аас 2023 оны 3 дугаар сарын 25 -ны хооронд гүйцэтгэж, аудитын тайланг 2023 оны 3 дугаар сарын 25-ны өдөр эцэслэн баталгаажуулж, Засаг даргад хүргүүлэхээр төлөвлөн, Сүхбаатар аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга, Тэргүүлэх аудитор М.Нарантуяа, аудитын менежер Г.Даваа нар үе шатны хяналтыг хэрэгжүүлж, аудитор О.Барчидгүнсэн гүйцэтгэв.

Сүхбаатар аймгийн Түвшинширээ сумын Засаг даргын 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг Сүхбаатар аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2023 оны 03 дугаар сарын 01-ны өдрийн 01/18 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Аудитыг төлөвлөх болон гүйцэтгэх үе шатны материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт зардлаар сонгож, эрсдэлийн түвшинг “Дунд” гэж үнэлэн материаллаг байдлын хувь хэмжээг 2 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн шатанд материаллаг байдлын түвшнийг 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн нийт 1,291.8 сая төгрөгийн зардлын 2 хувь буюу 25.8 сая төгрөгөөр тогтоов.

Гүйцэтгэлийн үе шатанд төлөвлөлтийн шатанд тогтоосон материаллаг байдлын түвшнийг өөрчлөх шаардлагагүй гэж үзсэн болно.

4.5 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2.1¹, 15.2.3²-т зардлын хэмнэсэн эсэхийг өмнөх оны гүйцэтгэлтэй харьцуулахад байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардлууд 24.9 сая төгрөгөөр нэмэгдэж, тээвэр шатахууны зардал 4.0 сая, албан томилолтын зардал 0.3 сая төгрөгөөр тус тус буурсан байна.

Дээрх зардал өмнөх оноос нэмэгдсэн учир шалтгааныг авч үзвэл:

- *Тээвэр шатахуун, бичиг хэргийн зардал: Шатах тослох материал, бичиг хэргийн материалын үнэ өмнөх оноос дунжаар 52.0 хувиар нэмэгдсэн нь гол нөлөөлөл үзүүлсэн байна.*

4.6 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.6.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг

¹ Байгууллагын цахилгаан, дулааны эрчим хүч, цэвэр усны хэрэглээг хэмнэх;

² сургалт, семинар, хурал, зөвлөгөөнийг цахим хэлбэрээр зохион байгуулж, бичиг хэрэг, тээвэр шатахуун, дотоод албан томилолт болон холбогдох бусад зардлыг хэмнэх;

тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Шилэн дансны цахим системд тайлант онд гарсан өмч, хөрөнгө, мөнгө зарцуулахтай холбоотой гаргасан тушаал шийдвэр, орлого зарлагын мэдээллийг хуулийн хугацаанд бүрэн байршуулсан байна.

Аудитын илрүүлэлт

- Шилэн дансны зарим мэдээллийг мэдээлэлгүй болон хоцроож мэдээлжээ / ОНХС, ЗДТГ/

4.6.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн хүрээнд хэрэгжүүлсэн горим, сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай болон бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд шалгасан зүйлийг холбогдох шалгуурт нийцсэн гэж дүгнэлээ.

4.7 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.7.1 Завсрын аудитын талаар

Сүхбаатар аймгийн Түвшинширээ сумын төвлөрүүлэн захирагчийн санхүүгийн тайланд завсрын аудит хийгээгүй.

4.7.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх аудитаар тогтоосон төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилтийн талаар бичнэ.

Хүснэгт 12. Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

Үзүүлэлт	Өмнөх аудитаар		Биелэлт		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Зөвлөмж	3	0	1	0	100
Нийт дүн	3	0	1	0	100

Өмнөх оны зөвлөмжийн хэрэгжүүлжээ.

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 122.5 сая төгрөгийн зөрчил³ илэрч зөвлөмж өгөв

5.1 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

Орлоготой холбоотой асуудал

5.1.1 Илрүүлэлт:

Малын тоо толгойн албан татвар 122.5 сая төгрөгийн орлогыг дутуу төвлөрүүлсэн нь Малын тоо толгойн албан татварын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1 /Албан татвар төлөгчийн өмчилж буй Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт байгаа малын тоо толгойд албан татвар ногдуулна/, 5.2 /Тухайн татварын жилд албан татвар ногдуулах малын тоо толгойг Статистикийн тухай хуульд заасны дагуу хийгдсэн өмнөх жилийн мал тооллогын дүнд

³ Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

үндэслэн тодорхойлно./, **6 дугаар зүйлийн 6.2** /Албан татварын хэмжээг энэ хуулийн 6.1-д заасан хязгаарт багтаан сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал малын төрөл тус бүрээр тогтооно/, **7 дугаар зүйлийн 7.1** /Албан татвар төлөгч энэ хуулийн дагуу ногдуулсан албан татварыг тэнцүү хоёр хуваан тухайн жилийн 7 дугаар сарын 15, 12 дугаар сарын 15-ны өдрийн дотор өөрийн өмчилж байгаа малын тоо толгой тоологдож бүртгэгдсэн сум, дүүргийн төсөвт төлнө/, **Төсвийн тухай хуулийн 41 дугаар зүйлийн 41.2.1** /хуулийн дагуу улс, орон нутгийн төсөвт оруулах болон тухайн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх/ тус тус зөрчсөн байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Малын тоо толгойн албан татварыг төвлөрүүлэх чиглэлээр Багийн засаг дарга, татварын байцаагчийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд тодорхой арга хэмжээ болгон тусгаж, биелэлтийг хангуулах, мөн уг албан татвараар төвлөрсөн хөрөнгийг буцаан малчдад үйлчилгээ үзүүлэх тохиолдолд татвар төлсөн байдлыг шалгуур үзүүлэлт болгон авч үзэхийг зөвлөж байна.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/сая төгрөг/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Засаг даргын Тамгын газар	1	21.5			1	21.5						
ОНХС	1	133.7			1	133.7						
Дүн	2	155.2				155.2						

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/сая төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Засаг даргын Тамгын газар	1	0					1	0
ОНХС	1	0			1	0		
Дүн	2	0			1	0	1	0